

NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN NORÐURLANDS

(THE AKUREYRI MUSEUM OF NATURAL HISTORY)

P.O. BOX 580 - 602 AKUREYRI - ICELAND

GREINARGERÐ TIL VEGAGERÐAR RÍKISINS, AKUREYRI

EFNISNÁM VEGNA VEGAGERÐAR UM MÝVATNSÖRÆFI, (AUSTARIBREKKA - JÖKULSÁ)

Halldór G. Pétursson
jarðfræðingur

Akureyri, ágúst 1993

EFNISNÁM VEGNA VEGAGERÐAR UM MÝVATNSÖRÆFI, (AUSTARIBREKKA - JÖKULSÁ).

Greinargerð þessi er önnur greinargerðin um efnisnám á Mývatnsöræfum, og er nú fjallað um vegarkaflann frá Austaribrekku að Jökulsá. Sú fyrri fjallaði um vegarkaflann frá Sandfelli að Austaribrekku.

Hér á eftir verður hugsanlegum efnistökusvæðum lýst, en staðsetning þeirra er gefin á mynd 1.

NÁMUSVÆÐI A: Þessu námusvæði (mynd 1), sem er á Austaribrekku var lýst í fyrri greinargerð. Á þessu svæði er mjög mikið magn jökulruðnings, en hluti hans verður notaður sem fylliefni í vegarkaflann sem núna er í byggingu. Auk þess er þarna svæði sem gæti gefið af sér a.m.k. 240.000 m³ af jökulruðningi, sem nýtist sem fylliefni við byggingu vegarins til austurs.

NÁMUSVÆÐI 1 (mynd 2): Fylliefnisnáma. Námusvæðið er rétt vestan við gígana Vegarsveina (sjá mynd 1). (Reyndar virðist mér einn gíganna lenda í veglínunni og er sjálfsagt að nota gjallið úr honum í annað en fyllingar).

Þarna er um a.m.k. tvo efnistöcumöguleika að ræða. Annars vegar svæði A, en það er hóll við núverandi veglínu. Í hóllinn er gömul gryfja (ca. 1.5 m djúp) og þar sést að hóllinn er gerður hörðum, fínkorna jökulruðningi, sem inniheldur völur og einstaka steina og hnullunga. Ruðningurinn er það harður að hann verður vart unninn öðruvísi en að brjóta hann upp með stórrí jarðýtu með ripper. Með því að vinna námuna í allar áttir út frá núverandi gryfju og að gryfjudýpi sé um 3 m (hugsanlegt er að komast dýpra), tel ég að þarna sé hægt að ná um 105.000 m³ af jökulruðningi. Svæðið er algróið (nema gamla gryfjan) og reikna má með að jarðvegsþykkt sé um 1.5 m. Þarf því að fjarlægja a.m.k. 45.000 m³ af jarðvegi.

Svæði B er ás, en þar sem núverandi veglína sker hann er blindhæð. Líklegt er að þarna þurfi að koma til talsverð skering og er því tilvalið að vinna efni til norðurs og suðurs frá henni. Þarna ættu að vera a.m.k. 225.000 m³ af jökulruðningi miðað við að gryfjudýpi sé 3 m. Fjarlægja verður um 112.500 m³ af jarðvegi, því ásin er algróinn og jarðvegsþykkt um 1.5 m.

Hugsanlega má að tengja svæði A og B saman í eina risagryfju, eða koma jarðvegi fyrir í lænunni milli svæðanna. Norðan við svæði A og B er stór algróin hæð (svæði C), sem virðist mjög vænleg til efnisnáms. Norðan megin í henni leynast þó sennilega klappir og verður því að grafa í hana áður en efnisnám er ákveðið. Auki þess er þetta svæði (C) það gróið að efnisnám er vart verjandi.

NÁMUSVÆÐI 2 (mynd 3): Fylliefnisnáma. Þetta svæði er í miðju Sveinahrauni (sjá mynd 1) og eru þarna einu námumöguleikarnir á stóru svæði. Þarna er ás gerður úr hörðum,

fínkorna jökulruðningi með vólum og stöku steinum og hnallungum. Þetta efni verður að vinna með stórrí jarðýtu með ripper. Tvær litlar gamlar gryfjur eru í á sinn og tel ég að þarna fáiist um 75.000 m³ af jökulruðningi, miðað við að gryfjudýpi sé 4 m. Yfirborð ássins er nokkuð moldarblandið og hugsanlega verður að fjarlægja um 4000 m³ af yfirborði melanna áður en vinnsla hefst.

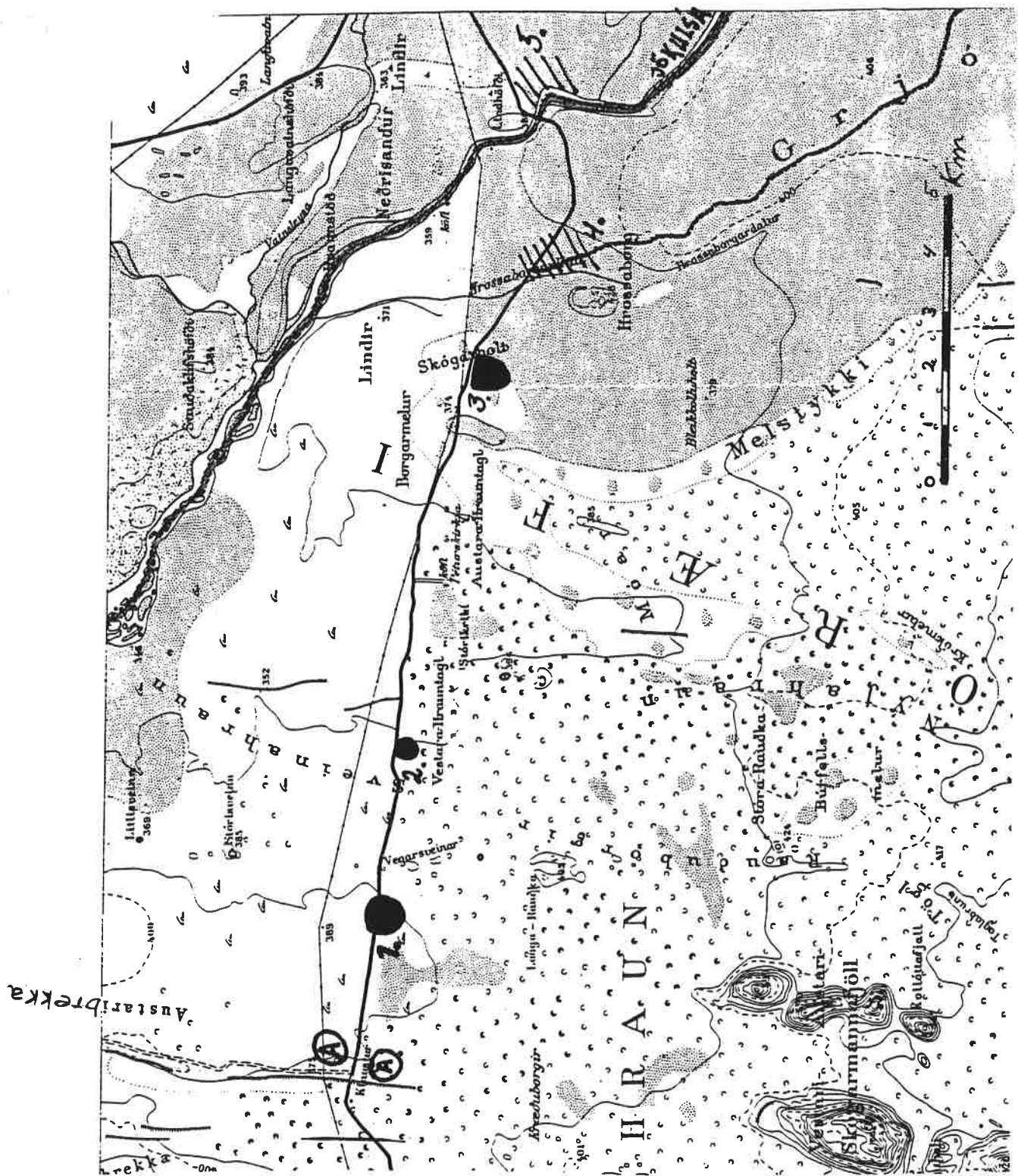
NÁMUSVÆÐI 3 (mynd 4): Fylliefnisnáma. Þetta svæði er austur við svonefnt Skógarholt (sjá mynd 1). Þarna er um a.m.k. tvo námumöguleika að ræða. Svæði A, sem er til suðurs frá opinni gryfju í harðann, fínkorna jökulruðning með vólum og stöku steinum og hnallungum. Þetta efni verður sennilega að vinna með stórrí jarðýtu með ripper. Ég tel að þarna fáiist a.m.k. 360.000 m³ af jökulruðningi, miðað við að gryfjudýpi sé 4 m. Melarnir eru ógrónir þannig að aðeins þarf að fjarlægja einstaka foksandskafla, sem hugsanlega má blanda saman við fylliefnið.

Svæði B er svo sjálft Skógarholtið til suðurs, en þar eru meira en 1.000.000 m³ af samskonar jökulruðningi og lýst var á svæði A. Þykkt ruðningsins er a.m.k. 6-7 m í austanverðu holtinu.

NÁMUSVÆÐI 4 (mynd 5): Efra og neðra burðarlag, malað efni. Við Hrossaborg finnst farvegur mikils vatnsfalls. Sennilega er hér um að ræða gamlann hlaupfarveg e.t.v. myndaður við einhverskonar hamfarahlaup. Hugsanlega sama hlaupið og skóf hlíðar Hrossaborgar. Í farveginum eru setmyndanir. Mest er þarna af grófum sandi með vólum og steinum. Í sandinn voru grafnar 3 holur (sjá mynd 5), 3-4 m á dýpt og var hvergi farið niður úr sandinum. Efri hluti sandsins er tiltölulega fíngrður, en verður malarríkari eftir því sem neðar dregur. Vegagerðinni var afhent prufa af þessu efni til frekari könnunar og er hér líklega komið efni sem henntar bæði í neðra og efra burðarlag. Efnismagn í reit sem í norðri afmarkast af þjóðvegi, í suðri af gamalli gryfju, í vestri af vegi að Öskju og í austri af klöppum (misgengi?) er a.m.k. 300.000 m³, miðað við að þykkt sandsins sé 3 m. Efnismagn er þó mun meira því myndunin teygir sig langt til norðurs og samskonar sand er að finna við Skógarholt, vestan megin í farveginum.

Í miðjum farveginum umhverfis læk/á sem þar rennur er að finna laust grjót, sem mér þykir líklegt að sé grófasti hluti hlaupsetsins og liggi undir sandinum. Þetta eru bæði steinar og grettistökk. Hugsanlega má mala þetta efni, blanda því saman við sandinn og mölina og nota í slitlagsefni. Auðveldast virðist að ná grjóti til mölunar vestan við holu 1/gryfju (sjá mynd 5).

NÁMUSVÆÐI 5 (sjá mynd 1.): Á austurbakka Jökulsár eru sléttir melar sem eru gerðir tiltölulega grófu en hreinu efni, mest mól og steinum. Þykkt malarinnar er a.m.k. 2 m og er þarna um mikið efnismagn að ræða (>300.000 m³). Þetta efni hentar vel sem burðarlag og það má eflaust mala í slitlag.

Mynd 1. Námusvæði milli Austaríbrekku og Jökulsár.

MYND 2 NÁMLISVÆÐI 1.
(FYLLEFNI)

MÖGULEIKI:

① AMK 105.000 m^3 JÖKULRUÐNINGUR
 45.000 m^3 JARÐVEGLUR

② AMK 225.000 m^3 JÖKULRUÐNINGUR
 112.500 m^3 JARÐVEGLUR

MYND 3 NÁMLISVÆÐI 2
(FYLLIÆFNI)

CA. 75.000 m³ JÖKKL RUÐNINGUR
HUGSANLEGA 4000 m³ MÖLD/FÖK

(GRYFJA)

(A)

(B)

MYND 4. - NÁMLISVÆÐI 3
(FYLLIÆFNI)

MÖGULEIKI:

(A) AMK 360.000 m³
JÖKUL RUDNINGUR

(B) > 1000.000 m³
JÖKUL RUDNINGUR

FOKSANDUR/MELAR-YFIR BORD

MYND 5.

NÁMUSVÆÐI 4.

VIÐ HROSSABORG.

